

Auca de Narcís Monturiol (1819-1885)

Un inventor genial, republicà i federal

1. De família menestral
a Figueres capital,
2. ... neix l'any 1819
i comença a fer enrenou.
3. El seu pare és un boter,
que treballa i ho fa bé.
4. En Ciset, encara infant,
va i ve de Vilabertran
5. ... on comença a estudiar
el llatí amb un capellà.
6. Als 11 anys se'n va a Cervera;
vol ser metge i fer carrera.
7. Per amic té d'un tal Gibert,
un company viu i despert,
8. ... federal, republicà,
que el comença a espavilar.
9. I ja tenim en Narcís
compromès amb el país.
10. A Barcelona s'instal·la
i aquí sí que l'home xala.
11. Al costat d'Abdó Terrades
corre per les barricades.
12. Fuma com un carreter
i també ensuma rapé.
13. A «El Republicano» escriu,
un diari subversiu,
14. ...però li toquen el costó;
per poc no va a la presó.
15. Contra la pena de mort
i la repressió es fa fort.
16. Amb vestit nou i corbata
es casa amb Emília Mata
17. Decideix fer una revista
diguem-ne "prefeminista",
18. ... que llegeix de gust l'Emília.
Es diu «Madre de Família».
19. No té però el ressò esperat
com té «La Fraternidad»,
20. ... l'òrgan dels icarians,
espanyols i catalans,
21. ...on es declara, a pleret,
seguidor d'Étienne Cabet.
22. Tradueix Viatge a Icària,
obra revolucionària,
23. ...tot fent costat, ves per on!,
als que van fins al Nou Món.
24. I com que el volen tancar
per maçó i icarià,
25. ... ha de tocar el pirandó
i amagar-se al Rosselló.
26. Torna, i amb aquella filla,
treu «El Padre de Família».
27. Multat i sense calés
es retira a Cadaqués.
28. Per poder fer la viu-viu
pinta quadros, quan no escriu.
29. Com que té imaginació
es posa a fer d'inventor.
30. Màquines per a cigarretes,
cartipassos i carpetes...
31. I quan veu pescar el coral
té una idea colossal:
32. Fer un navili submergible,
una feinada terrible!
33. Gràcies a l'amic Carlé
un cert capital obté.
34. I així, per fi es fa patent
amb l'«Ictíneo» l'invent.
35. Quan el port de Barcelona
veu una cosa rodona,
36. ... llargaruda com un peix,
que s'enfonsa allí mateix,
37. ... puja, baixa i fa el que vol,
i a dins en Monturiol!
38. Però la falta de cabals
frenarà els seus ideals.
39. I per més que va Alacant
el segueixen ignorant.
40. El ministre de Marina
el rep però no l'apadrina.
41. Mil vuit-cent vuitanta-quatre
Monturiol no es deixa abatre.
42. Per subscripció popular
porta un altre «Ictíneo» al mar.
43. Si no pot polir l'invent
no és per falta de talent,
44. ... sinó perquè sense un ral
i sol es queda al final.
45. Prou planeja altres invents,
però ha de viure mals moments
46. Instal·lat a Sant Martí
dues filles veu morir,
47. ... on mor l'any 85
sense un ral, sense ni cinc.
48. I deixant inacabada
la gran obra somiada.

Joan Vilamala, 2007